

แถลงการณ์

เรียกร้องให้บริษัทไทยและสถาบันการเงินไทยที่ประกาศนโยบายสิทธิมนุษยชน ระวังหรือถอนการลงทุนในเมียนมา ภายใต้สถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงโดยคณะรัฐประหารเมียนมา

เป็นที่ประจักษ์ว่านับตั้งแต่คณะเผด็จการทหารเมียนมาได้ก่อรัฐประหารเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2564 โดยใช้อำนาจการทุจริตการเลือกตั้งของพรรครัฐบาลที่นำโดยพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย (NLD) ตลอดมาหลังการรัฐประหาร คณะรัฐประหารเมียนมาได้ละเมิดสิทธิมนุษยชนนานับประการของประชาชนชาวเมียนมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมและการแสดงออก การปิดกั้นการนำเสนอข่าวสารของประชาชนและสื่อมวลชน การจับกุม กักขัง และทรมาน นักการเมืองและประชาชนทั่วไปโดยไม่แจ้งข้อกล่าวหา การทำลายและขโมยทรัพย์สินของประชาชน และที่เลวร้ายที่สุดคือการเข่นฆ่าประชาชนมือเปล่าที่ออกมาชุมนุมประท้วงอย่างสันติด้วยอาวุธสงครามอย่างเปิดเผย สังหารไม่เว้นแม้บุคลากรทางการแพทย์ โดย ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2564 มีผู้เสียชีวิตกว่า 500 ราย ในระยะเวลาสองเดือนนับตั้งแต่วันที่ก่อการรัฐประหาร เหตุการณ์ทวีความรุนแรงขึ้นทุกขณะและกำลังมุ่งหน้าเข้าสู่ภาวะสงครามกลางเมือง

การที่คณะรัฐประหารเมียนมาสามารถละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้นร้ายแรงได้อย่างต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งเนื่องเพราะมีรายได้จากบริษัทต่างชาติที่เข้าไปลงทุนในเมียนมา และรายได้ที่ทางตรงจากธุรกิจของกองทัพ มาสนับสนุนปฏิบัติการก่อความรุนแรงต่อประชาชน โดยรายงานขององค์การสหประชาชาติระบุว่า ธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับกองทัพเมียนมาและผู้มีระดับสูงและเครือข่ายมีมากถึง 133 บริษัท โดยมีความโยงใยและสัมพันธ์กันผ่านกลุ่มบริษัท 2 กลุ่มบริษัทหลัก ได้แก่ Myanmar Economic Corporation (MEC) และ Union of Myanmar Economic Holding Ltd. ซึ่งลงทุนในธุรกิจที่หลากหลาย บริษัทเหล่านี้ล้วนไม่โปร่งใส เนื่องจากอยู่ภายใต้อำนาจของกองทัพเมียนมาที่แม้แต่รัฐบาลพลเรือนก็ไม่อาจแทรกแซงได้

สำหรับความรับผิดชอบที่ธุรกิจพึงมีต่อเหตุการณ์ดังกล่าว คณะทำงานด้านสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Working Group) ได้ออกรายงานเรื่อง “Business, human rights and conflict-affected regions: towards heightened action”¹ ในเดือนตุลาคม 2020 ซึ่งนำเสนอต่อสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ รายงานฉบับนี้เสนออย่างชัดเจนว่า ธุรกิจจะต้องลงมือปฏิบัติเชิงรุกและตัดสินใจอย่างเด็ดขาดมากขึ้น (more decisive action) ในพื้นที่ที่เกิดความขัดแย้ง ซึ่งสุ่มเสี่ยงที่จะเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงและยืดเยื้อ คณะทำงานเสนอว่า เมื่อบริษัทมาถึงจุดที่ต้องตัดสินใจว่าจะระงับหรือยกเลิกกิจกรรมของตนในพื้นที่ที่เกิดความขัดแย้ง หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง บริษัทควรหาทางออกจากพื้นที่นั้นๆ อย่างรับผิดชอบ (responsible exit) เริ่มจากการวางแผนกลยุทธ์การออกจากพื้นที่ ระบุและประเมินผลกระทบของการตัดสินใจนี้ที่จะมีต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบ รวมทั้งพันธมิตรทางธุรกิจและชุมชน และพัฒนากลยุทธ์การบรรเทาความเดือดร้อน เช่น แจ้งให้ชุมชน คู่ค้า ลูกจ้าง และพันธมิตรฝ่ายอื่นๆ ทราบล่วงหน้า การสร้างหลักประกันว่าลูกจ้างจะยังมีรายได้ตลอดช่วงที่เกิดความขัดแย้ง (หรือช่วงที่บริษัทระงับการลงทุน) มีมาตรการดูแลความปลอดภัยให้กับลูกจ้างที่ไม่อาจโยกย้ายออกจากพื้นที่ได้ และร่วมมือกับองค์กรภาคประชาชนที่สามารถเข้ามารับช่วงการช่วยเหลือ เป็นต้น

ในสถานการณ์ที่คณะรัฐประหารเมียนมาละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง และเข้าใกล้การก่อ “อาชญากรรมต่อมนุษยชาติ” (crimes against humanity) ยิ่งขึ้นทุกขณะ พวกเราตั้งรายชื่อแนบท้ายแถลงการณ์ฉบับนี้ ในนามขององค์กรภาคประชาสังคมที่ติดตามการทำงานของภาคธุรกิจในประเทศธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ขอเรียกร้องให้บริษัทของท่าน ในฐานะที่ประกาศนโยบายสิทธิมนุษยชน (human rights policy) ประกาศระงับหรือถอนการลงทุนในเมียนมาจนกว่าประเทศจะกลับเข้าสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยรัฐบาลพลเรือนที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน และวางแผนกลยุทธ์การออกจากพื้นที่อย่างมีความรับผิดชอบ (responsible exit) ตามข้อเสนอของคณะทำงานด้านสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการแสดงความรับผิดชอบของบริษัทว่าไม่ต้องการเป็นพันธมิตรหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับคณะรัฐประหารเมียนมาในฐานะผู้ละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

¹ ดาวน์โหลดได้จาก <https://undocs.org/en/A/75/212>

(United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights: UNGP) ซึ่งระบุว่า การยกเลิกความสัมพันธ์ (disengagement) กับพันธมิตรที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้น เป็นหนึ่งในตัวเลือกที่บริษัทควรพิจารณา

การประกาศระงับหรือถอนการลงทุนในเมียนมานั้น นอกจากจะเป็นการแสดงความรักชอบตามนโยบายสิทธิมนุษยชนของบริษัทแล้ว ยังเป็นไปตามหลักการชี้แนะ UNGP ซึ่งเป็นมาตรฐานสากลด้านสิทธิมนุษยชน อีกทั้งยังเป็นการแสดงจุดยืนอย่างชัดเจนว่าบริษัทจะอยู่เคียงข้างกับประชาชนชาวเมียนมา ในฐานะ “หุ้นส่วน” ของพวกเขาในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ อันเป็นจุดยืนที่ย่อมยังประโยชน์ทางธุรกิจมหาศาลต่อบริษัทเองในระยะยาว

ลงชื่อ

หน่วยงาน

1. แนวร่วมการเงินที่เป็นธรรมประเทศไทย (Fair Finance Thailand)
2. คณะทำงานติดตามความรับผิดชอบการลงทุนข้ามพรมแดน (ETOs Watch Coalition)
3. สมาคมส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อม
4. กลุ่มเสรีภาพแม่น้ำโขง (The Mekong Butterfly)
5. มูลนิธิศูนย์ข้อมูลชุมชน
6. กลุ่มรักษ์เชียงใหม่
7. Apropos Production
8. Bfloor theatre
9. Democrazy Studio
10. For What Theatre
11. FreeArts
12. Homemade puppet
13. Puppetomime
14. Puppets by Jae
15. soi press | literary | studio
16. คณะทำงานจัดตั้งมูลนิธิละครไทย
17. พระจันทร์เสี้ยวการละคร
18. มูลนิธิละครไทย
19. ราษฎร์ธรรมส์
20. land Watch Thai
21. ศูนย์พิทักษ์และฟื้นฟูสิทธิชุมชนท้องถิ่น (ศพช.)
22. เครือข่ายเพื่อนตะวันออก วาระเปลี่ยนตะวันออก
23. ศูนย์ประสานงานชุมชน จ.ระยอง (ศ.ป.จ.) ระยอง
24. เครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูล
25. เครือข่ายเขียนอนาคตประเทศไทย
26. สมาคมนักกฎหมายสิทธิมนุษยชน
27. มูลนิธิภาคใต้สีเขียว
28. มูลนิธิเข้าถึงเอดส์
29. เครือข่ายประชาชนเพื่อรัฐสวัสดิการ
30. โครงการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะด้านทรัพยากรแร่
31. กลุ่มนิเวศวัฒนธรรมศึกษา
32. เครือข่ายประชาชนผู้เป็นเจ้าของแร่
33. กลุ่มคนรักบ้านเกิดบ้านเกิดบ่าเหนือจันทบุรี (คัดค้านเหมืองโปแตชและโรงไฟฟ้าถ่านหิน จ.ชัยภูมิ)
34. กลุ่มคนรักบ้านเกิด 6 หมู่บ้าน (คัดค้านเหมืองทองคำ ต.เขาหลวง อ.วังสะพุง จ.เลย)

35. กลุ่มรักษำอำเภอวานรนิวาส (คัดค้านการขุดเจาะสำรวจแร่โปแตช อ.วานรนิวาส จ.สกลนคร)
36. กลุ่มอนุรักษ์ป่าชุมชนเขาเหล่าใหญ่-ผาจันได (คัดค้านการทำเหมืองหิน ต.ดงมะไฟ อ.สุวรรณคูหา จ.หนองบัวลำภู)
37. กลุ่มรักษำบ้านแหง (คัดค้านการขอประทานบัตรทำเหมืองถ่านหินลิกไนต์ ต.บ้านแหง อ.งาว จ.ลำปาง)
38. สมาคมสร้างสุขชุมชนเมืองลู่
39. โครงการอาหารปันรัก
40. มหาวิทยาลัยชาวบ้านลานหอยเสียบ
41. ศูนย์สร้างจิตสำนึกนิเวศวิทยา
42. เครือข่ายสภาพลเมืองจังหวัดชลบุรี
43. เครือข่ายท้องเที่ยวชุมชนจังหวัดชลบุรี
44. กลุ่มยกระดับสินค้าชุมชน ภาคตะวันออก
45. สมาคมสภาองค์กรชุมชนจังหวัดชลบุรี
46. สมาคมประมงพื้นบ้านจังหวัดชลบุรี
47. สมาคมสื่อสร้างสรรค์ เพื่อเด็ก เยาวชน และครอบครัว ภาคตะวันออก
48. กลุ่มศึกษาการพัฒนาระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC Watch)
49. กรีนพีซ ประเทศไทย
50. มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน (ประเทศไทย)
51. กลุ่มพัฒนาแรงงานสัมพันธ์ตะวันออก
52. เครือข่ายชุมชนคนอ้ำน้ำของจังหวัดอุบลราชธานี
53. สมาคมคนทามาไร้ไศล จ.ศรีสะเกษ
54. มูลนิธิพัฒนาอีสาน (NET Foundation)
55. กลุ่มคนรักต้นน้ำจังหวัดราชบุรี
56. สมาคมผู้บริโภคจังหวัดขอนแก่น
57. เครือข่ายองค์กรผู้บริโภคภาคอีสาน
58. สมาคมผู้บริโภคภาคตะวันตก
59. สมาคมพิทักษ์สิทธิผู้บริโภคสมุทรสงคราม
60. ศูนย์ประสานงานหลักประกันสุขภาพประชาชนภาคตะวันตก
61. สมาคมผู้บริโภคสุราษฎร์ธานี
62. สมาคมผู้บริโภคสงขลา
63. เครือข่ายองค์กรผู้บริโภคภาคใต้
64. ศูนย์คุ้มครองสิทธิผู้บริโภคจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
65. มูลนิธิพะเยาเพื่อการพัฒนา

และบุคคลตั้งรายนามด้านล่าง

1. กมลสรวง อักษรานูเคราะห์
2. กวิน พิษิตกุล
3. กอใจ อยู่วัฒนพงศ์
4. เขมณัษ เสริมสุขเจริญชัย
5. คอลิต มิด้
6. คานธี วสุวิชัยกิต
7. จตุรชัย ศรีจันทร์วันเพ็ญ
8. จารุพันธ์ พันธชาติ
9. จิรกิตต์ สุนทรลาภยศ
10. เจนวิษญ์ นฤชิตพิชัย
11. ณ์ฐญา อยู่สม

12. ฌัฐวัจฉน์ สุจรริต
13. ดุจดาว วัฒนปกรณ์
14. ทวิทธี เกษประไพ
15. ธงชัย พิมาพันธ์ศรี
16. ธนนพ กาญจนวุฒิศิษฏ์
17. ธนพล วิรุฬหกุล
18. ธีระวัฒน์ มุลวิไล
19. นवलปณต ฌัฐ เขียนภักดี
20. นัสนรี ละบายดีมัญ
21. เบญจ บุษราคัมวงศ์
22. ปฎิพล อัศวมหาพงษ์
23. ประภามณฑล เอี่ยมจันทร์
24. ปองจิต สรรพคุณ
25. เผ่าภูมิ ชิวารักษ์
26. พีรพล กิจรีนภิมรรยสุข
27. พุทธิพร สุทธิมานัญ
28. เพียงดาว จริยะพันธ์
29. ภาสกร อินทุมาร
30. ภิญญา จุฑาศรี
31. ยาวเรศ กตัญญูเสริมพงศ์
32. ลัดด คงเดช
33. วรัญญ อินทรกำแหง
34. วรัญญา ทองอยู่
35. วสุรัชต อุณาพรหม
36. วิชญวิสิฐ หิรัญวงษ์กุล
37. วิชย อาทมาท
38. เววีรี อธิอนันต์กุล
39. ศศพินทุ ศิริวานิชย์
40. ศุภณยา ปุญญพิทักษ์
41. สมบูรณ์ คำแหง
42. สรวิศ ชินแสงทิพย์
43. สายฟ้า ต้นธนา
44. สีนินาญ เกษประไพ
45. สิริกาญจน์ บรรจงทัต
46. สุทธิสิปป ฐิติธนพันธ์
47. สุธาร์ตน์ สิ้นนง
48. สุพงศ์ จิตต์เมือง
49. นพ.สุภัทร ฮาสุวรรณกิจ
50. สุรัชย์ เพชรแสงโรจน์
51. สุรัตน์ แก้วสีคราม
52. อรอนงค์ ไทยศรีวงศ์
53. อัจฉิมา ณ พัทลุง
54. อาริยา เทพรังสิมันต์กุล

รายนามบริษัทไทยที่ลงทุนในเมียนมา และประกาศนโยบายสิทธิมนุษยชน

1. ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
2. ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
3. ธนาคารกสิกรไทย (มหาชน)
4. บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)
5. บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)
6. บริษัท โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ จำกัด (มหาชน)
7. บริษัท ซีพีแอล์ จำกัด (มหาชน)
8. บริษัท สหกลอวิควิเมนท์ จำกัด (มหาชน)
9. บริษัท โอเอสสุภา จำกัด (มหาชน)
10. บริษัท สยามแม็คโคร จำกัด
11. บริษัท ทีทีซีแอล จำกัด (มหาชน)
12. บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน)